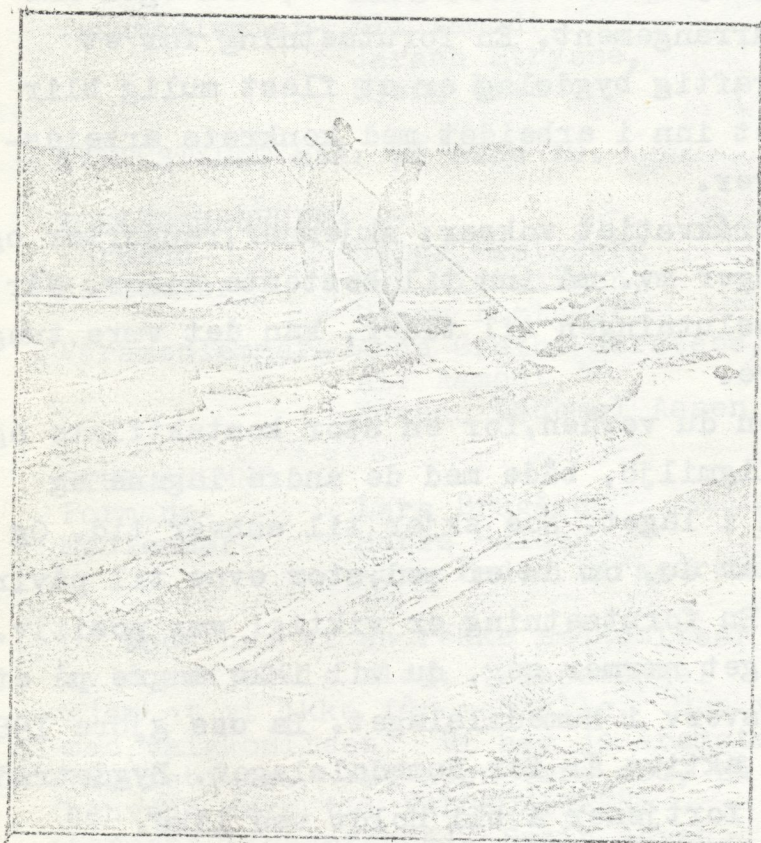

NUMEDØLEN

1981

Utgitt av Numedalslaget i Oslo

Strötanker etter to år som formann:

HVORDAN ER DET Å DRIVE BYGDELAGSARBEID?

Ingenting lager seg sjöl. Men i Numedalslaget er oppgavene bredt fordelt. Styret har god hjelp av de ulike nemdene, som også har egne arrangement. En forutsetning for et livskraftig bygdelag er at flest mulig blir trukket inn i arbeidet med konkrete arbeidsoppgaver.

Byråkratiet vokser: skjemaer, rapporter og meldinger mv. må inn til bestemte tider. Når så oppslutningen til tider, kan det være tungt å drive.

Men du verden, for en stor kontaktflate og triveligmiljö, både med de andre lagene og innad i laget. Noe skjer til enhver tid. Og sjöl har du, om du er med, stor evne til påvirkning. En forutsetning er viktig: vær positiv.

Valget nærmer seg, du vil ikke angre på et tillitsverv i Numedalslaget. La oss gjöre 1981 til et aktivt år for Numedalslaget. Bygdetradisjonene fortjener å bli holdt ved like.

Lars Inge Enerstvedt.

STYRE OG STELL I FJØR

STYRET

Formann-	Lars Inge Enerstvedt
Sekretær-	Helga Lesteberg
Kasserer-	Syver Aasberg
Styremedlemmer-	Norunn Lødemel Aasen, Anne Grethe Nørstebø, Lars Peder Larsgård
Varamedlemmer-	Alf Aamodt, Jørann Stryse, Björg Lien

HYTTESTYRET står på side 10.

FOLKEDANSGRUPPA

Formann-	Helga Lesteberg
Medlemmer-	Per Midtstigen, Bjørn Fløtaker
Varamedlemmer-	Anne Grethe Nørstebø, Alf Aamodt, Norunn Lødemel Aasen

STUDIENEMND

Formann-	Lars Brugård
Medlemmer-	Marie Halden, Lars Peder Larsgård

Og enda har vi en rekke småkomiteer av forskjellig slag. Plassmangel gjør at vi ikke får med alle. Men vi tar med valgkomiteen. Vi har jo årsmøte den 12. februar. Vil noen være med, så henvend dere til VALGKOMITEEN:
Formann (fungerende)- Svein Aasen, og Tormod Haug og Gunnar Ulbaasen. Kjetil Ueland og Björg Lien er vararepresentanter her.

4.
1980 - BRUKBART ÅR FOR NUMEDALSLAGET.

AKTIVITETEN HAR VÆRT STOR, MEN OPPSLUTNINGEN VARIABEL OG REKRUTTERINGEN FOR DÅRLIG.

Det har vært holdt 5 lagsmøter i år, to av disse sammen med Telelaget. Vi har hatt ypperlige foredragsholdere, som for eksempel Edvard Elsrud, Men frammøtet har vært beskjedent, mellom 20 og 35.

Hyttestyret har gjort en kjempejobb. Det nye annekset er nå ferdig utvendig, og innredningsarbeidet fortsetter til våren. Alt arbeid blir gjort på dugnad.

Hver søndag er det livlig i BLS-huset med folkedanskvelder. Vår folkedansgruppe har hatt ansvaret for fire slike kvelder. Denne gruppa har også hatt øvingskvelder i Numedalsspringar.

Kursnemda har blomstret det siste året. Nemda la ned et stort arbeid i et kurs, men det måtte dessverre avlyses pga. for liten oppslutning. Nemda gir ikke opp for det, men kommer trolig sterkt tilbake med flere kurs, blandt annet baking av lefsekling.

Juletreffest ble nylig avholdt. Små og store stortrivdes, og det var svært bra oppmøte. En egen komite sto for festen.

5
Lagsavisa vår, kvalitetsproduktet NUMEDÖLEN,
utkommer i år også, takket være ildsjelen Syver
Åsberg.

Fisket har vært ekstra godt på Vidda i år.
Lefseklingen fra Uvdal skal også være svært
god. Det lover bra for rakefiskfesten.

Beste hilsen

Lars Inge.

FinlandkallerFinlandkallerFinlandkaller

Telelaget,

Setesdalslaget og

Numedalslaget

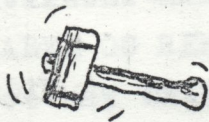
samarbeider om:

FINLANDSTUR TIL SOMMEREN

Festleg samvær, leik og dans er
hovedsiktemålet med turen som
er under planlegging.

- Prisen blir moderat
- Rundskriv i vente !

FinlandkallerFinlandkallerFinlandkaller

ÅRSMØTE

Numedalslaget holder årsmøte i Småsalen i Nordahl Bruuns gt. 22 den 12. februar klokken 19.00.

SPRINGARØVING

Svein Aasen instruerer øvingskveldene i Numedalsspringar som går annenhver mandag utover vinteren i Blåsalen i Nordahl Bruns gt. 22 fra klokken 20.30.

Datoene er 9/2, 23/2, 9/3, 23/3,

6/4, 27/4 og 11/5

7. UTHUSBYGGING

NUMEDALSHYTTA ligger oppå

Skollerudåsen i Lommedalen på ca. 300 m.o.h. med fin utsikt over Lommedalen.

Hytta ble kjøpt av Numedalslaget i Oslo i 1952 for 12.000 kroner. Selve hytta er bare på ca. 20 kvadratmeter med tillegg av en liten veranda. Ellers er det uthus og WC.

Tomta ifølge skylddelingsforretningen skal være på 9,9 dekar, den er skogbevokst med gran og furu. Den ligger ideelt til som en fin utgangsposisjon for turer i Vestmarka mot Krokskogen både sommer og vinter.

Restaurert 1970, nytt uthus nå

Hytta ble restaurert i 1970 og har to rom (stue og kjøkken). Det er fem overnattingsplasser i stua. Sommeren og høsten 1980 har det skjedd en del forandringer. Uthuset har lenge vært i dårlig forfatning. Vi søkte Bærum kommune om å få restaurere uthuset og fikk byggetillatelse.

3.
I slutten av mai ble det gamle uthuset revet. Materialer til nytt uthus var bestilt i Uvdal. De ankom Lommedalen i slutten av mai. Lastebilen kjørte til sletta nedenfor skibakken ved Døvehytta. Materialene ble så kjørt til Døvehytta med traktor og fraktet derfra til hytta av spreke karer.

I begynnelsen av juni ble det begynt på å lage grunnmuren og 22. juni var reisverke- og taket på plass. Etter ferien (i slutten av august) begynte dugnadsarbeidet igjen. Spesielt i helgene 27. - 28. september og 11. - 12. oktober var det stor aktivitet. Siste helga ble uthuset ferdig panelt, dør satt inn og alle høvla materialene kom i hus.

Formannen i laget vårt, Lars Inge Enerstvedt, starta med litt tømmerhogst siste dugnadshelga. Det har dessverre blitt nokså mye billegran som har tørket etterhvert. Ekspertene fra fylkesskogkontoret har anslått at ca. 25 kubikkmeter bør hogges. Lars Inge har lovet å ta seg av tømmerdriften.

Sannsynligvis setter han den bort til en bonde i Lommedalen for å unngå at noen av medlemmene av laget skader seg på tømmerhogst.

Plan for dette året

Arbeid, foruten tømmerdrift, som hyttestyret mener må utføres i 1981, er:

1) UTHUSET

- a) Beising utvendig.
- b) Legging av golv, isolering og paneling innvendig. (Det er meningen å benytte et rom her til overnatting.)
- c) Legging av det andre laget papp på taket, påsetting av vindskier og vannbord.

2) HYTTA

- a) Lage ny trapp foran inngangen.

Hytta står til disposisjon for alle medlemmer av Numedalslaget. De som ønsker å overnatte bør melde fra i tide, da den blir fort full. Hyttestyret ønsker alle velkommen til Numedalshytta og håper at den blir flittig brukt i tida framover.

Flere opplysninger kan fås ved henvendelse til hyttestyret. Vel møtt på hytta til dugnad og hyggelig samvær. Hyttestyret for 1980 har bestått av:

Ragnar Halden, formann, tlf. 23.12.03

Tormod Haug

Svein Åsen

Levor J. Traaen

Berit Nicolaisen

Emmy Ulbåsen

Andreas Solberg

SVEIN ÅSEN

FLOTT SPRINGARHEFTE

Vi som har dansa springaren her i byen har brukt nedtegningen til Klara Semb som et hjelpemiddel (instruksjonshefte).

På høsten 1980 ble det på Kongsberg utgitt et nytt instruksjonshefte. Heftet er utarbeidet av Leif Åsane med opplysninger hentet fra Sigmund Teigen, Jan Dokken, Eivind Rabben, Marit Bjøråsen med flere. Springaren er nedtegnet slik som disse danserne har lært den og danser den i dag. Jan Dokken og Sigmund Teigen har vært aktive dansere og instruktører og fram til i dag og har videreført denne tradisjonsformen.

Først i heftet står litt generelt om springaren og om hvordan heftet bør brukes. Dette er til stor hjelp for de som skal bruke heftet, både dansere og instruktører. Spesielt fint er heftet for nybegynnere.

Springaren er nedtegnet tur for tur og beskrivelse av de enkelte steg. For

2.
å illustrere de forskjellige takene og turene er det nedtatt 24 bilder som det henvises til i beskrivelsen. Bakerst i heftet står det skrevet litt om hver enkelt av bildene og forfatteren. Her er nevnt hvordan de har lært springaren og ført tradisjonen videre.

Interesserte kan få kjøpt heftet ved å henvende seg direkte til Leif Åsane, Sandsvørveien 35, 3600 Kongsberg eller undertegnede.

Jeg vil som aktiv danser av springaren få rette en stor takk til de som har utarbeidet dette heftet. Det er for mitt vedkommende svært nyttig å gå gjennom heftet med jevne mellomrom for å kontrollere at jeg ikke utvikler dansen slik at springaren mister sine særpreg.

SVEIN AASEN

O.E.Krokmogen - Numedalsdiktarer

Av Bjarne Bratås

Ole E. Krokmogen var fødd i Flesberg i 1871. Han vaks opp i heller små kår som den eldste av sju sysken. Ole måtte derfor tidleg lære og hjelpe seg sjøl. Om vinteren var det å vera med i skogen, og om sommaren var det gjeting.

Faren var postfører for ruta Kongsberg - Uvdal. Ole fekk såleis lett tilgang til lesestoff. Men skulegonge blei det heller lite med. Dei trong han heime, og den gongen var det ikkje så farleg om ungane til fattigfolk var borte nokre dagar av og til. Alt med han sat på skulebenken tok han til å lage små vers.

Da amtskulen kom til Vangestad i 1884, vart det retteleg fart i lesinga. Lærarane der blei merksame på lesehugen til guten, og dei lånte han bøker i fleng. Og han held fram med å laga vers.

Men tidene var tronge, og som så mange andre reiste han til Amerika. Han var der to gonger, men kom heim for

godt før århundreskiftet.

I 1900 flutte familien til Søre Neset, og der budde Ole all sin dag sidan. Han gifta seg i 1905 med Marit Olsdotter Haukelieie. Dei fekk ni barn, sju vaks opp.

han blei nå landpostbod Kongsberg - Jondalen - Bolkesjø. Det var nok ein hard tur, og i tillegg gikk han som regel heim til Flesberg to gonger i veka. Dette held han på med i to år.

Seinare hadde han pliktarbeid på Nord-Vangestad, og elles arbeiddde han rundt på andre gardar. Det var helst vedhogst og tømmerhogst. Heilt til sine siste leveår var han å sjå heime i vedhaugen heime hos seg sjølv.

Ole Krokhaugen var ein tru arbeidsmann all sin dag. Det kunne nok jamt røyne på å skaffe mat og klede til den store huslyden, men aldri hørte nokon han klaga.

Hefte i 1943

Av dikta hans finn ein mykje spreidd i aviser og blad gjennom tida. Numedal Fylkeslag ga ut eit hefte med

Min dal - du fagre Numedal!

Minne frå ungdomsári

Min dal, du fagre Numedal
der vinden leikar lun og sval. -
Og gauker gjeler burt i li -
her er det vent, um sumarstid.

Min dal, du fagre Numedal -
skin som ein pynta bruresal.
Når snøen glitrar kvit og rein
og gjømer tuvur, busk og stein.

Min dal, du fagre Numedal -
du er så stor og vid ein hall.
Ei kyrkje stor, med kuppel blå
når soli blenkjer til og frå.

Min dal, du fagre Numedal -
der Lågen renn med stryk og fall.
Men og med "lågjer" stil og fin
mest som ei jentas dansetrinn.

Min dal, du fagre Numedal
du er slett ikkje trong og smal.
Nei stor og vid, imillom fjell
der soli rodar seint um kveld.

Min dal, du gamle Numedal
her song dei mangein lystig trall.
og feleljom på skyttarhus
der dansen gjekk i sus og dus.

Min dal, du gamle Numedal
med alt av strev og slit og bal.
Men allting gjekk med song og leik
so folke fekk sin livsens kveik.

Flesberg i mars 1958.
-K-n

dikt og songar i 1943. Elles er nok mykje komme vekk. Han skreiv ofte på papirposar og gamle aviser.

Diktinga hans skal eg ikkje komma noko inn på, berre nemne at han skreiv gjerne om personar, jubilé og gravferder. Elles var det gjerne naturstemningar, tankar om livet, kjærleik til jorda, bygda og folka i dalen dikta hans handlar om. Han skreiv også mange prosastykke i avisene.

Krokmogen var på mange vis ein original. Men det glømt ein når ein kom i prat med han. Det var tankar om religion, politikk og mangt anna han kom med. Han hadde eit uvanleg godt minne og kunne mellom anna sitera andre diktarar i fleng.

Han var eit kjenslevart menneske og hadde vanskar med å tilpasse seg det dogme- og tradisjonsbundne samfunnet vårt. Og materielle goder var han ikkje interessert i.

Krokmogen døydde i 1962, 92 år gammal. Han blei kalla Numedalsdiktaren, og mange hevdar at han fortente namnet. Diktet som står her var i Kongsberg Dagblad 1. april 1958.

HVOR MANGE BØNDER...?

Når vi tenker på bygdekultur, så assosierer de fleste med en gang over til bøndene våre. Hest, lefse, stabbur, budeier på setra, bondebryllup med felespillemenn, bunad og dans og annet omtrent i samme lei. Vi ser lyst på fortiden. Generelt sett.

Men bøndene i Norge har mistet meget av sin viktighet nå. Tallmessig er de sterkt redusert. På landsbasis har vi ca. 37.000 "heltidsbønder" og ca. 75.000 "bønder" som i varierende grad tjener penger utenom jordbruk, skogbruk og vanlig nytting av utmarka. Statistisk sett utgjør jordbrukere, skogbrukere og de som arbeider hos disse i alt syv (7) prosent av arbeidsstyrken i landet.

La oss se litt på heimedalen vår, Numedal. Pr. 1. januar 1980 regnet Statistisk sentralbyrå med at det var 2.538 innbyggere i Flesberg, 1.429 i Rollag og 2.873 i Nore og Uvdal. Antall bruk i drift var i juni 1979 henholdsvis 294, 176 og 343.

Tab. 1.

Antall driftsenheter i jordbruket (over 5 de
i Numedal, tall fra landbrukstellingene:

	FLESBERG			ROLLAG			NORE OG UVDAL		
	1959	1969	1979	1959	1969	1979	1959	1969	1979
Størrelse i dekar									
5 - 19	44	54		40	34		96	67	
20 - 49	145	137		83	63		213	175	
50 - 99	84	78		58	57		93	81	
100-199	14	23		14	19		10	19	
200-299			2			3	2	1	
Sum drifts- enheter	287	294		195	176		414	343	
..1959: ..				241			485		
Antall eiendommer 1979			347			219			446

Kilde: Statistisk sentralbyrå

5 de
e:
AL

Skjønt bruk og bruk, fru Blom. Enhetene er definert som å ha over fem dekar jordbruksareal - og da kan romslige hager komme med. Se tabell 1. Vi ser at stort sett har tallet på driftsenheter gått ned. Særlig om vi ser tilbake til 1959. Den nedertse tallkolonnen viser antall eiendommer. Om vi sammenligner med antall driftsenheter, finner vi klart at en god del bruk må være leid bort. Og det vet vi jo.

Tabell 2 viser antall skogeiendommer i de tre kommunene og fordelingen av eiendommene i størrelsesgrupper. Vi ser at skogene er mindre oppe i dalen. Om vi også trekker inn tabell 3, finner vi at det bare er med hensyn til bjørkeskog og "areal over grensa for produktiv skog" at de lengst oppe i dalen er de som "har mest".

6
vra

Store konklusjoner, det kan vi ikke dra av dette materialet. Men vi vet at i øvre deler av dalen, der satses det på husdyrhold, særlig sau. Og lenger nede i dalen dyrkes for korn. Begge disse utviklingstendensene fører i retning en

Tab. 2.

Eiendommer med minst 25 dekar skogareal
delt etter størrelsen på skogarealet, 1979

Skogareal i dekar	FLESBERG	ROLLAG	NORE OG UV
25 - 99	31	25	51
100 - 249	74	48	112
250 - 499	86	41	89
500 - 999	102	46	113
1000-1999	52	52	41
2000-4999	31	17	20
5000 og over	5	1	8
Eiendommer i alt	381	230	434

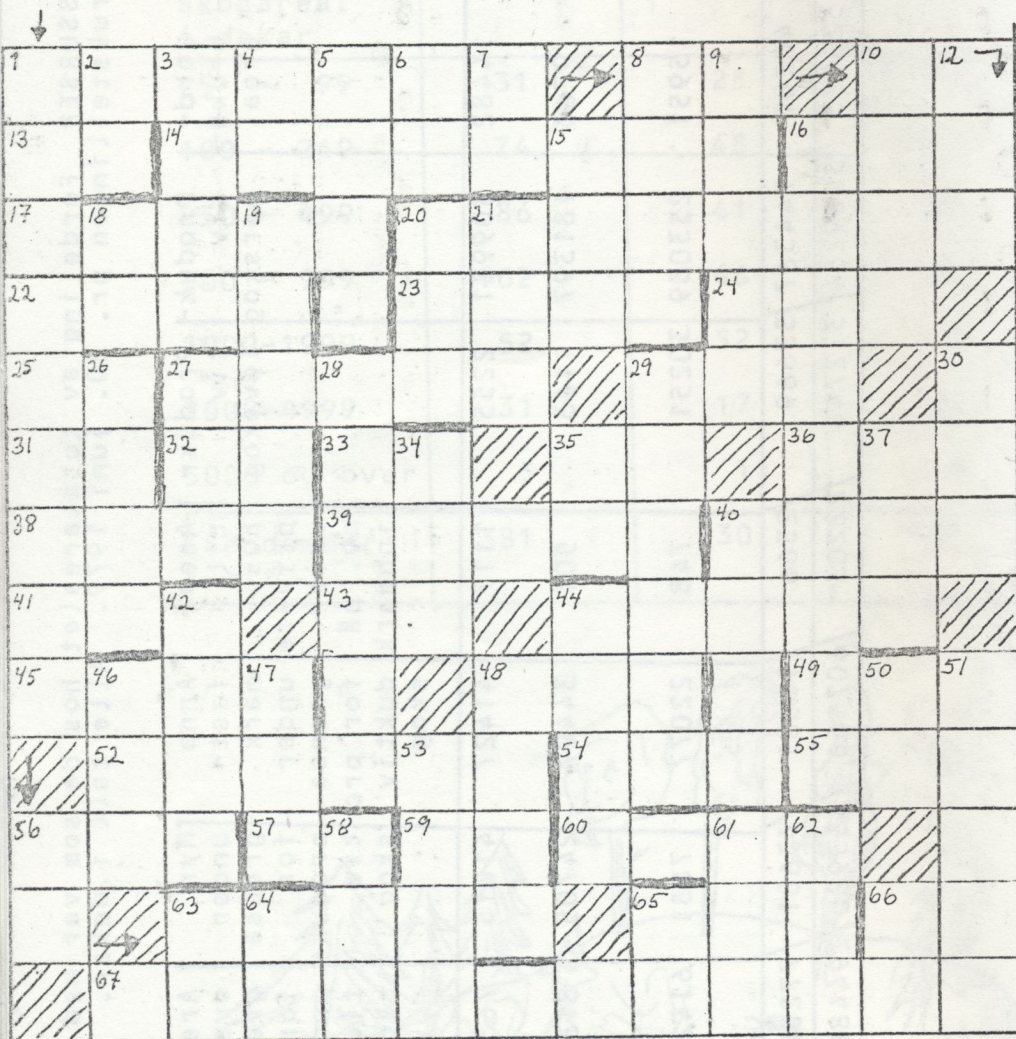
Tab. 3

AREALRESSURSER Fordeling av totalarealet hos de som var med i landbrukstellingene pr. 20. juni 1979. Alle tall i dekar.

Kommune	Areal i alt	Jordbruksareal	Produktiv barskog	Produktiv løvskog	Areal til hus, private veier mv. på innmark	Anna fastmark under grensa for produktiv skog	Myr under grensa for produktiv skog	Areal over grensa for produktiv skog
FLESBERG	486593	14482	309931	2255	1117	41427	41015	76366
ROLLAG	333689	9763	181397	1163	501	34497	24705	81658
NORE og UVDAL	944182	15951	253039	30251	748	22077	7881	614235
NUMEDAL	1767464	40201	744367	33669	2366	98001	73601	772259
BUSKERUD	9876371	526133	5069264	372740	22203	607166	333980	2944885

Foris. side 25

SJÄVINIST-KRYSSORD

VANNRETT

- 1 Vakreste dal i Norge
- 6 Pronomen
- 10 Ri
- 13 To like
- 14 Fuglen som buldrer om ettervinteren
- 16 Ikke tidsnok
- 20 Del av fylke
- 22 Svi
- 23 Gjødsekladd
- 24 Vokaler
- 25 Står ved hytta
- 27 Numedal
- 29 Skapning
- 31 Surrete
- 32 Spørreord for numedøler
- 33 Avholdsorganisasjon
- 35 Utropsord
- 36 Strev
- 38 Dans
- 39 Vil lauvet om høsten
- 40 Tro
- 41 Skogens konge
- 43 Arealmål
- 44 Bygdesentrum
- 45 Kommende skolesentrum
- 48 Bondetamp ?
- 49 Hit og ..
- 52 Feriested langt mot syd
- 54 Bibelsk kvinne
- 55 Gudinne
- 56 Forhenværende
- 57 Stort bibliotek

LODDRETT

- 1 En hentande flott kar
- 2 13 vannrett
- 3 Skatt
- 4 Eksisterer
- 5 Tar mange på lørdagskvelden
- 6 Godlyd
- 7 Stable
- 8 Pronomen
- 9 Merkverdighet
- 10 Er jentene i Numedal
- 12 Alene
- 15 Tilstrekkelig
- 16 Gardbruker
- 18 Forsvinn
- 19 Må dessverre (?) livet
- 20 Spire
- 21 Har vi en gang i året
- 26 Har med munnen å gjøre
- 27 Sier uglene i Flesberg
- 28 Typisk fjellbygd
- 29 Brudegave
- 30 Hyle
- 34 Rød grus
- 35 Handelsuttrykk
- 37 Ha mistanke om
- 40 Pikenavn
- 42 Husdyr
- 44 Grunnlaget for Kongsberg
- 46 Slit

Vannrett, forts..

- 59 Oppdrett
- 60 Til høsten her
i Norge
- 63 Ypperlig
- 65 Etterretnings-
organisasjon
- 66 Spis
- 67 Har betydd mye
for bygde-
ungdommen i de
aller fleste
bygder

Loddrett, forts..

- 47 Utenlandsk fugl
- 48 Jogg
- 50 Romertall
- 51 Sliten
- 53 Forsvarsallianse
- 56 Lever
- 58 Lagerrom
- 61 Dalsida
- 62 Vits
- 63 Internasjonal
organisasjon
- 64 Karakter
- 66 To like

Nåja, noe sjåvinistkryssord i negativ betydning er vel ikke dette. Men et patriotisk kryssord kan vi vel si at det er. Skal det løses må man nok ha en viss kunnskap om vår felles dal. De som løser dette kryssordet på under halvtimen kan med rette slå seg på brystet og tittulere seg som en god patriot. Det er alt vi kan tilby av premie. Men den er ikke dårlig.

Om dere leser det ferdigløste kryssordet diagonalt ned fra nr. 1, vil dere finne navnet på noe som er vel verdt å støtte opp under.

Lykke til, red.

mer forenklet gardsdrift enn før. En gardsdrift som gir muligheter for at gardbrukerekteparet kan arbeide utenom "skigarden", eller stille skogen sin bedre. Ja kanskje det også blir bedre "stell" av utmarka, også?

Denne artikkelen er ikke ment å være noen "analyse". Jeg har bare presentert noen tall som det av og til kan være interessant å kjenne til når heimedalen diskuteres. De opplysningene som er gitt her vil i løpet av et par års tid bli supplert med mange nye tabeller om landbruket - også i Numedal - etter som opplysningene fra den store landbrukstellingen i juni 1979, blir ferdige.

Det er en sikker spådom at de som er interessert i bygdepolitikk og landbrukspolitikk da vil få en del å fundere på. Og det kan trenge i de økonomiske tider vi nå går inn i. Det levende liv i bygdene er avhengig av bygdefolkets egen aktivitet - og ikke sympatisk innstilling til "gamle dager".

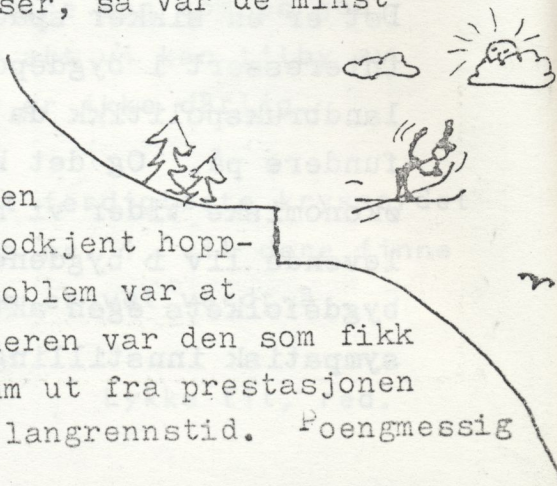
SYVER AASBERG

Vanskelig poengregning i Numedalsmesterskapet

Det tradisjonelle skirennet i Numedalslaget ble i år arrangert i Uvdal søndag 23. mars. Arrangementet var lagt opp slik at alle skiinteresserte i laget dro oppover til Aasen i Uvdal hvor hovedkvarteret var. Lørdag gikk Vasstulanløpet fra Vasstulan til Rødberg av stabelen, og de fleste av oss deltok der - noen med og noen uten startnummer.

Skirennet på søndag var langrenn med innlagt hopp og matstasjon. Alle stilte i kostymer. Selv om de ikke kunne sammenlignes med kostymene i dagens idrettskonkurranser, så var de minst like morsomme.

Hoppdømmingen ble besørget av en internasjonalt godkjent hoppdommer. Hans problem var at den beste deltakeren var den som fikk dårligst poengsum ut fra prestasjonen fra hoppet og i langrennstid. Poengmessig

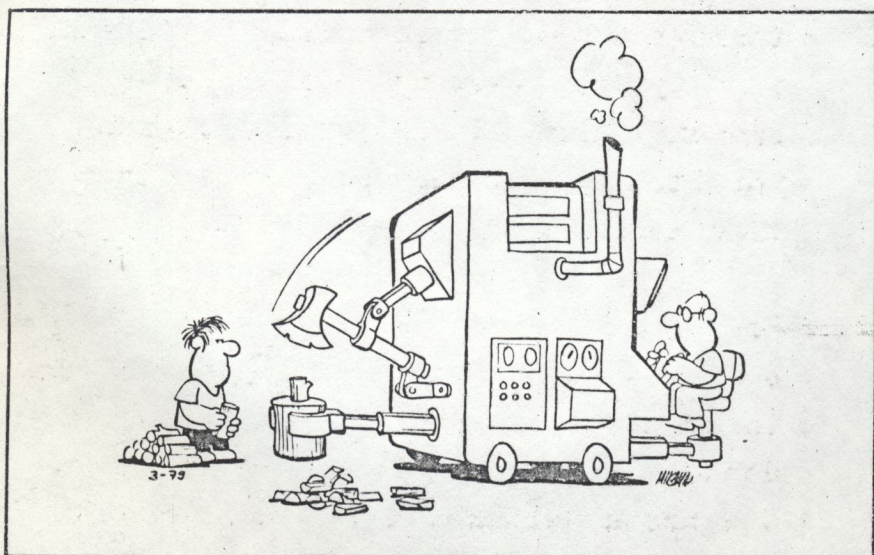

var Per og Målfrid suverene i hver sin klasse, mens Halvor (bjørnejegeren fra Wetterhusgrenda) var publikumshelten.

Begge dager var været aldeles nydelig, og det var en virkelig koselig helg. ¹ forbindelse med Vasstulanløpet i 1981, som arrangeres rundt slutten av mars, ønskes alle igjen

VELKOMMEN TIL AASEN

L.P. LARSGÅRD

INNHOLD:

- 2 - Hvordan er det å drive bygdelagsarbeide
- 3 - Styre og stell i fjor
- 4 - 1980 - brukbart år for laget
- 5 - Til Finland i sommer?
- 6 - Årsmøte og springar
- 7 - Uthusbygging
- 11 - Flott springarhefte
- 13 - O.E.Krokmogen - Numedalsdiktaren
- 15 - "Min dal - du fagre Numedal",
dikt av O. E. Krokmogen
- 17 - Hvor mange bønder...?
- 22 - Sjøvinist-kryssord
- 26 - Vanskelig poengregning
i Numedalsmesterskapet

VÆRSÅGOD

les "Numedølen". Dette er nok en ypperlig utgave. - Tja ? Det får nå dere vurdere. I mellomtiden vil fungerende redaktør takke de som har levert bidrag til dette nummeret. Redaktøren vil derimot ikke takke de som sitter inne med interessant småstoff om og fra dalen - og som fortsetter å sitte inne med slikt stoff.

Numedølene ønskes forøvrig godt skiføre.

Red.